

Introduktion

Fag	Historie
klassetrin	6-7
Kompetenceområder	Kildearbejde Eleven kan med afsæt i enkle problemstillinger anvende kildekritiske begreber til at gøre rede for fortolkninger af fortiden. Historiebrug Eleven kan perspektivere egne og andres historiske fortællinger i tid og rum
Færdigheds- og vidensmålpar.	Kildeanalyse Eleven kan vurdere brugbarhed af historiske spor, medier og andre udtryksformer til at belyse historiske problemstillinger. Eleven har viden om kildekritiske begreber. Sprog og skriftsprog Eleven har viden om fagord og begreber og historiske kilders formål og struktur. Historiske scenarier Eleven kan begrunde valg af historiske scenarier til at få indsigt i samfundsforhold i fortiden.

Propaganda i historien.

I historien møder vi mange eksempler på propaganda. For at overtale, manipulere, pynte på virkeligheden eller overbevise om en sandhed, er propaganda brugt mere eller mindre tydeligt. Men også i dag findes den i forskellige former, og vi møder den mange steder også uden at tænke over det.

Det er vigtigt at undervise eleverne i at være kritiske. De møder allerede som børn propaganda i en måske mildere grad, f.eks. i reklamer og på de sociale medier. Men i hele samfundet og ikke mindst ude i verden, vil de i fremtiden støde på information, hvor det er vigtigt, at kunne gennemskue afsenderens holdninger og være kritiske.

I det meste propaganda er der bevidst brugt flere modaliteter. Eleverne kender til multimodale tekster, men tænker ikke over det samspil, der er imellem modaliteterne, og hvilken påvirkning de har på beskueren. Det er derfor relevant at inddrage multimodalitet sammen med emnet, da en modalitet i sig selv kan have en påvirkning.

Interesse og motivation

Emnet appellerer til det emotionelle ved at fokusere på de følelsesmæssige, værdimæssige og moralske dilemmaer, som eleverne må forholde sig og reagere i forhold til.

Den etiske dimension.

Det er vigtigt, at eleverne lærer at reflektere over nutidens ansvar for fortidens handlinger, og de dilemmaer der findes i fortiden – f. eks. Danmarks regeringssamarbejde med nazi-Tyskland.

Ligeledes er det vigtigt, at de via viden om fortiden bedre forstår samfundet i dag, og hvordan vi kan bruge historiens hændelser i dag til at skabe forventninger om fremtiden.

Børn og unge er storforbrugere af digitale medier - ikke mindst de sociale medier - og bør dannes til at begå sig i disse verdner. De bliver bombarderet med påvirkninger, og det er vigtigt, at de kan skelne mellem oplysninger og propaganda. Samtidig er det nødvendigt at give dem værktøjer til at søge og sortere i oplysninger og information på internettet.

Formål

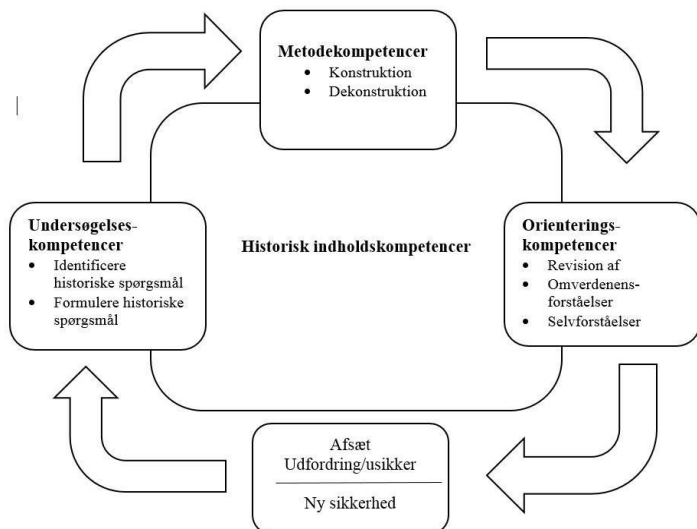
Eleverne skal lære at være kildekritiske og fortolke forskellige eksempler på propaganda. De skal kunne vurdere de forskellige brugte modaliteter og deres samspil.

Omfang

8 moduler = 16 lektioner

Planlægning.

Planlægning af undervisningsforløbet tager udgangspunkt i nævnte model (Historiedidaktik - mellem teori og praksis, 2016, s. 133), hvor der fokuseres på elevernes historiske tænkning.

Forløbet tager udgangspunkt i elevernes forudsætninger, deres opfattelse af sig selv og deres omgivelser i, i tid og rum. Læreren tager **afsæt** i en udfordring, et markant historisk dilemma: "Kan vi stole på filmen, om Theresienstadt?" Eleverne opfordres efterfølgende til at stille spørgsmål og

undersøge begrebet "propaganda" samt det historiske fænomen "KZ-lejre". Læreren understøtter elevernes undersøgelse med forskellige **fremgangsmåder** og refleksioner til kritisk tænkning. Eleverne videndeler deres **nye forståelser og historiske bevidsthed** om bl.a. "propaganda" og mediers påvirkning gennem tiden.

Forudsætninger

Dette forløb er et samarbejde mellem skole og Folkebiblioteket. Folkebiblioteket ligger inde med en stor viden om søgning på nettet og de forskellige søgebaser. Det er oplagt at etablere et samarbejde og i dette forløb deltager bibliotekaren med sin undervisning som en del af forløbet.

Forløbet forudsætter, at eleverne har et kendskab til modaliteter (fra fx danskundervisningen). Ordet modalitet er måske ikke kendt, men alle elever har prøvet at producere multimodale tekster (billeder, tekst og lyd), eller kender dem fra de sociale medier. De fleste elever har en viden om 2.verdenskrig og har referencer til film og bøger, alligevel kan det være nødvendigt at stille forskellige fagbøger/hjemmesider til rådighed som ressource.

Eleverne bør have adgang til iPad, tegne app, og søgeportaler.

Følgende faglige begreber er centrale i forløbet, og det kan være nødvendigt løbende at vende tilbage til dem: Koncentrationslejre, propaganda, moral, etik, kilde, årsag, problemstilling.

Tegn på læring

Tegn på læring skal tydeliggøre for læreren og for eleverne, om eleverne får et læringsudbytte af de konkrete undervisningsforløb. Tegn på læring er tegn på, om eleven er på vej – eller har nået målet. Nedenfor er opstillet tegn på læring for hvert læringsmål i tre niveauer ud fra omsatte læringsmål:

Omsatte læringsmål	Tegn på læring
Du kan vurdere brugen og betydningen af forskellige modaliteter i analyse af propagandatekst	Niv.1 Du kan fortælle, hvordan filmen beskriver livet i Theresienstadt Niv.2 Du kan beskrive, hvordan filmens forskellige modaliteter understøtter filmens budskab Niv.3 Du kan give en umiddelbar vurdering af om filmen kan anvendes til at beskrive livet i Theresienstadt.
Du kan sammenligne film og tekst, samt vurdere indhold og formål.	Niv.1 Du kan lave to kolonnenotat og lære betydning af nye ord. Niv.2 Du kan sammenligne propagandafilm med faktatekst. Niv.3 Du kan fremhæve en teksts formål ved at tilføje modaliteter, altså ændre tekstens struktur og ordvalg.

Du kan skelne mellem forskellige typer af kilder.	<p>Niv.1 Du kan fortælle om udsøgte kilders udsagn om KZ-lejre.</p> <p>Niv.2 Du kan sammenligne forskellige kilders holdning til, det de beskriver.</p> <p>Niv.3 Du kan vurdere troværdigheden af kilders fremstilling i forhold til kildetyper.</p>
Du kan udtrykke dig mundtligt om propagandatekster og bruge fagord hertil.	<p>Niv.1 Du kan finde betydning af udvalgte fagord og notere i to kolonnenotat</p> <p>Niv.2 Du kan give feedback til andres fremlæggelse.</p> <p>Niv.3 Du kan bruge fagord og begreber i den feedback</p>
Du kan finde historiske kilder og forholde dig kritisk til dem	<p>Niv.1. Du kan søge efter historiske kilder</p> <p>Niv.2 Du kan vurdere en historisk kilde</p> <p>Niv.3 Du kan bruge en historisk kilde.</p>

Gennemførelse

<p>1.modul, 1.-2. lektion</p> <p>Eleverne skal overveje modaliteters betydning i en propagandafilm og bruge deres forhåndsviden om nazisternes behandling af jøderne og KZ-lejre.</p>	
Hvad gør læreren?	Hvad gør eleverne?
<p>Anvend et VØL-skema (Bilag 1) over deres viden om KZ-lejre.</p> <p>Vis uddrag af filmen "Theresienstadt (tid 6:28)" https://m.youtube.com/watch?v=OIIMAJF3kic</p> <p>Samtale i plenum: Hvad så vi i filmen? Hvad lagde i særligt mærke til? Hvad er propaganda? Kender vi det andre steder fra?</p> <p>Der opstilles i fælleskab på tavlen en række undre-spørgsmål.</p> <p>Tal om forskellige modaliteter i filmen (Se bilag 2)</p>	<p>Udfyld VØL-skema over deres viden om KZ-lejre. Hæng VØL-skemaerne op i klassen.</p> <p>Ser filmen "Theresienstadt".</p> <p>Deltager i samtale om filmen, byder ind med spørgsmål og undren.</p> <p>Giver eksempler på hvad propaganda er.</p>

<p>Lav en liste over modaliteter evt. på en flipover og lad den hænge i klassen. Lad elever komme med forslag. Vis evt. et eksempel fra en portal, som eleverne kender i forvejen.</p> <p>----</p> <p>Del følgende 3 spørgsmål (Bilag 3) ud mellem eleverne på små kort, så de har forskellig fokus, når de ser filmen igen.</p> <p>1.Hvilken betydning har de enkelte modaliteter for helheden og hvordan spiller de sammen? 2.Hvilket billede skabes der af KZ-lejren? Stemmer det ens med jeres opfattelse af livet i en KZ-lejr. 3.Hvem har lavet filmen og hvem skulle se den? Se filmen igen</p> <p>Samtale i klassen over de forskellige svar.</p> <p>Lad eleverne summe 2 og 2 over spørgsmålet: Hvorfor har nazisterne lavet filmen?</p> <p>Opsamling på spørgsmålet.</p> <p>---</p> <p>Læs kap. 13 og 14 fra..... op for klassen. Stil spørgsmålene: Hvordan bliver KZ-lejr fremstillet i det oplæste? Hvilke forskelle ser I? Hvorfor er historien fortalt på denne måde?</p> <p>Sæt tegneopgave i gang (Bilag 4) Tegn to tegninger, du må også gerne benytte symboler og ord på tegningerne:</p> <p>A. Hvordan beskriver filmen livet i KZ-lejren. B. Hvordan opfatter du livet i en KZ-lejr.</p> <p>De sidste 5 min opsamling på modulet. Hvad har I lært i dag?</p>	<p>Kommer med forslag til, hvad en modalitet er.</p> <p>----</p> <p>Se filmen igen med fokus på deres udleverede spørgsmål.</p> <p>Eleverne byder ind med svar på de udleverede spørgsmål.</p> <p>Summeopgave.</p> <p>Deltage i opsamling spørgsmål.</p> <p>---</p> <p>Lytte til oplæsning.</p> <p>Svar på spørgsmål i plenum.</p> <p>Løser tegneopgave, fx ved at benytte app'en: paper53</p> <p>Deltager i samtale på klassen</p>
<p>2. Modul, 3.-4. lektion Fokus på undersøgelse af en fagtekst og arbejdet med modaliteter.</p>	
<p>Hvad gør læreren?</p>	<p>Hvad gør eleverne?</p>
<p>Opsamling fra sidst på propaganda og modaliteter. Er der spørgsmål der er dukket op?</p>	<p>Opsamling fra sidst i plenum.</p>

<p>Fremvisning af opgaven fra sidste modul på smartboard.</p> <p>Vis evt lille klip fra filmen fra sidst.</p> <p>Faktatekst og to kolonnenotat (Bilag 5 og 6) udleveres. Vi kigger fagteksten an, før, under og efter læsning.</p> <p>Hvad er tekstens formål? Hvordan er teksten bygget op? Hvad handler teksten om?</p> <p>Læs teksten sammen og noter fagord eller svære ord i to kolonnenotatet.</p> <p>Tal om ordenes betydning (lad evt eleverne selv finde betydningen og skrive dem ind i fælles to kolonnenotat på feks. en flipover).</p> <p>Sørg for at alle elever får skrevet i deres to kolonnenotat. Sæt eleverne til at læse 2-3 sammen og løs opgaven (bilag 7). Sammenlign teksten med filmen: Hvilken en er mest troværdig? Hvad er forskellene?</p> <p>Opsamling i plenum</p> <p>----</p> <p>Tal om hvordan man kan tilføje modaliteter til teksten. Modeller et eksempel ved at tilføje modalitet til første kapitel af teksten. Brug smartboard og lad eleverne komme med forslag. Tal om tekstens troværdighed og brugbarhed. Introducer skemaet Multimodal nærlæsning (bilag 8) og brug det på den fælles fremstillede tekst.</p> <p>Lad eleverne tilsætte modaliteter til faktatekster.</p>	<p>Fremvisning af tegninger. Forklarer detaljer og symboler i tegningen.</p> <p>Deltager i samtale om fagtekst.</p> <p>Lytter til oplæsning i plenum. Notere fagord i to kolonnenotat.</p> <p>Læs teksten 2-3 sammen og besvar spørgsmål.</p> <p>Deltager i fælles drøftelse af opgaven.</p> <p>----</p> <p>Deltag i lærerens tilføjelse af modaliteter til første kapitel af teksten.</p> <p>Få kendskab til skemaet for Multimodal nærlæsning. Brug den på fælles tekst på klassen.</p> <p>Tilsæt modaliteter til teksten.</p>
<p>3. modul, 5.-6. lektion Arbejde med modaliteter færdiggøres og fremlægges for klassen. (1. Bibliotekslektion)</p>	
<p>Hvad gør læreren?</p>	<p>Hvad gør eleverne?</p>
<p>Igangsæt eleverne med at udfylde skemaet Multimodal nærlæsning.</p>	<p>Eleverne udfylder skemaet Multimodal nærlæsning (bilag 8)</p>

Sammensæt eleverne i grupper

Klassesamtale: Eleverne sætter ord på, hvordan de opfatter hhv. det ene og det andet visitkort. Vi repeterer vigtigheden af modaliteternes samspil i forhold til, hvordan vi opfatter en tekst.

Igangsætte fremlæggelser. Fokus ved feedback: Hvad gør de tilførte modaliteter ved teksten? Er budskabet det samme?

Fokus på informationssøgning (Bibliotekslektion)

Præsentation af bibliotekar med to forskellige "visitkort" i form af slides på smartboard:

Formål: at repeterer vigtigheden af modaliteternes samspil i forhold til aflæsning af en person.

#1: Skal virke useriøst og misvisende i forhold til situationen (farverne pastel og små nuttede tegninger)

#2 Skal fremstå seriøst (Billedet ligner, farverne er stilrene, der er ikke meget pynt).

Fire øvelser:

"Faldgruber": at narre eleverne ud i uforberedte søgninger og sammenligne deres resultater.

Opsamling: Forbered din søgning:

- i. **Hvad ved vi om vores emne**
- ii. **Hvilke søgeord skal vi fokusere på (kig på søgespørgsmål)**
- iii. **Læs manchetter osv.**

Øvelse 3: Lærer-/bibliotekar-oplæg: Hvordan kan man tjekke en hjemmesides troværdighed?

Eleverne fremlægger for hinanden og giver feedback på hinandens valg.

Færdiggør opgaven fra sidste modul. Udfyld skemaet Multimodal nærlæsning på deres egen tekst.

Fremlæg for gruppen.
Giv feedback på de andres produkt

Øvelse 1: Startspørgsmål: "Hvem var statsminister da Kristian vandt MGP?"

Klassesamtale: Hvordan fandt I frem til svaret? Hvad er gode søgeord?

Øvelse 2:

Søg videre: Find ud af så meget som muligt om Helle Thorning-Schmidt (10 minutter)
Klassesamtale: Hvilke sider har I fundet? Hvilke informationer giver siderne?

Opsamling

Øvelse 3: Find ud hvordan Vikinger var i Virkeligheden? (10-minutters søgning)

Klassesamtale: Hvad fandt I? Hvilke søgeord brugte I? Er hjemmesiden troværdig?

Øvelse 4: Er der Atomkraft i Danmark? (10 minutters søgning)
Klassesamtale: Hvad fandt I ud af? Hvilke sider er troværdige?

4.modul, 7.-8. Lektion Arbejde med udleverede propagandatekster. Opsamling fra sidst. Færdiggørelse og fremlæggelse. (2. Bibliotekslektion)	
Hvad gør læreren?	Hvad gør eleverne?
<p>Søgning i Google og baser (Bibliotekslektion) Eleverne bliver opkvalificeret i online-søgninger</p> <p><u>Nettet:</u> Google: Den Store Danske, "Wikipedia", <u>Databaser:</u> Skoda (Fakta Link, Forfatterweb, Polfoto)</p> <p>Øvelse 1: Google søgning Bibliotekar-/lærer-oplæg: Vælg gode søgeord: Tænk over hvad du vil finde. Tænk på hvordan en anden vil have skrevet det. Start bredt: Skriv et søgespørgsmål og find nøgleord i det. Arbejd videre ud fra de første resultater.</p> <p><u>Wikipedia vs. www.denstoredanske.dk</u> Bibliotekaren/underviseren holder oplæg og forklarer forskellen og de dermed følgende fordele og ulemper.</p> <p>Bibliotekar/lærer gennemgår de forskellige baser for klassen.</p> <p>Tag tidligere udfyldte VØL-skemaet frem og lad eleverne udfylde: "Hvad har jeg lært" delen.</p> <p>-----</p>	<p>Øvelse 1: Google søgning Tast følgende søgespørgsmål i google: "Hvad hedder den by i Sydamerika, der blev bygget af Pachacuti for 600 år siden"</p> <p>Derefter vælg de tre bedste søgeord i denne sætning Hvorfor har I valgt disse? Se hvordan resultatet forandrer sig. Hvad giver mest mening?</p> <p>Klassesamtale om google-søgningen <u>Wikipedia</u> <u>vs. www.denstoredanske.dk</u></p> <p>Eleverne diskuterer i klassen, hvornår det giver mening at bruge hvilken af de to.</p> <p>Refleksion over det der er lært og udfyld den sidste kolonne i VØL-skemaet.</p> <p>-----</p>

<p>Udvalgte propaganda-tekster udleveres til grupper af 2-3, gerne de samme. Bilag 8. Gennemgå opgaven for klassen</p> <p>Læreren støtter eleverne i deres arbejde.</p>	<p>I gruppen arbejdes med udleveret propaganda-tekst og spørgsmål besvares.</p>
---	---

5.modul, 9.-10. Lektion

Arbejde med udleveret propaganda færdiggøres og fremlægges.

(3. bibliotekslektion)

Hvad gør læreren?	Hvad gør eleverne?
<p>Opsamling fra sidst.</p> <p>Stil spørgsmålene fra opgaven til fremlæggelsen, hvis grupperne ikke husker at besvare dem.</p> <p>----</p> <p>Bibliotekslektion: Fokus: Søgning i biblioteksbarer <u>Biblioteksbarer:</u> Det lokale bibliotekshjemmeside, Bibliotek.dk</p> <p>Bibliotekaren/læreren viser bibliotek.dk på storskærmen. Der bliver taget udgangspunkt i følgende spørgsmål: Hvad er Bibliotek.dk? Hvordan opretter du dig som låner? Hvorfor er det en god idé? Hvor kan du finde hjælp i Bibliotek.dk? Videoklip Hjælpefunktion 2 måder at søge på et emne Emneoversigt Alle materialer Vær opmærksom på hvordan du vælger materialetype Viser fanerne Hvordan skal dit søgeresultat vises? Der er flere muligheder fx nyeste først Hvordan afgrænser du dit søgeresultat? filtre Hvordan læser du dit søgeresultat? Åbne posten op Hvordan bestiller du? Vis en bestilling</p>	<p>Deltager i opsamling.</p> <p>Færdiggørelse af gruppearbejdet. Fremlæggelse for klassen, besvar spørgsmålene fra opgaven.</p> <p>----</p> <p>Bibliotekslektion: Eleverne erhverver kendskab til de forskellige databaser og derved træffe et kvalificeret valg når de søger information.</p> <p>Øvelse 1: Hjemmeside - det lokale bibliotek Makkerpar Find "Junglebogen" som e-bog Find "Ronja Røverdatter" som DVD</p> <p>Klassesamtale: Fandt I det I skulle? Var det svært? Hvordan valgte I at afgrænse jeres søgning? Derefter diskuterer vi resultaterne i klassen.</p> <p>Øvelse 2: bibliotek.dk Makkerpar Find noget materiale om og af Astrid Lindgren Find materiale om 2. verdenskrig</p>

<p>Øvelse 1: Eleverne anvender det der blev vist og bliver gjort opmærksom på, at allerede små ændringer giver et andet søgeresultat</p> <p>Klassesamtale: Fandt I det I skulle? Var det svært? Hvordan valgte I at afgrænse jeres søgning? Derefter diskuterer vi resultaterne i klassen.</p> <p>Klassesamtale: Hvor fandt I information? Hvilke sider var brugbare?</p>	<p>Undersøg: hvor mange hits får du når du søger "2. verdenskrig" (med afstand) "2.verdenskrig" (uden afstand) og "anden verdenskrig"</p> <p>Eleverne deltager i klassesamtale</p>
---	--

6.modul, 11.-12. Lektion

Oplæg til egen produktion. (4.Bibliotekslektion)

<p>Opsamling fra sidst. Oplæg til selvproduktionen. Begynd med en snak om hvad "propaganda" er.</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> <p>Propaganda er et systematisk forsøg på at påvirke folk ved at kommunikere bestemte <u>holdninger</u>, vinkler og perspektiver. Det bruges især om politiske og religiøse idéer.</p> </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> <p>Propaganda bruges, når et budskab bliver præsenteret som den hele og fulde sandhed, mens det i virkeligheden har en skjult dagsorden. Den kendes fra reklamer.</p> </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> <p>Propaganda kan bruge stærke følelser som angst, had, glæde og stolthed. Adolf Hitler og hans propagandaminister dr. Goebbels brugte effektivt propaganda på det tyske folk længe før – og under 2. Verdenskrig.</p> </div> <p>God ide at tale om etik - hvad kan tillade i forhold til propaganda. Hvor går grænsen? Er grænsen "ens" - geografisk/historisk? Er der forskel på perioder med krig og fred?</p> <p>Bibliotekslektion: Fokus: Ophavsret og litteraturliste</p>	<p>Opsamling</p> <p>Lytte til oplæg fra læreren</p> <p>Byder ind med ideer til opgaven.</p> <p>Byder ind med etiske overvejelser</p> <p>Bibliotekslektion:</p>
--	--

<p><u>Google – ophavsret:</u></p> <p>Læreren/Bibliotekaren: Gør eleverne opmærksom på: Lov om ophavsret – Paragraf 1</p> <p>Vis PowerPoint over ophavsret.</p>	<p><u>Google - ophavsret</u></p> <p>Efter eleverne har set PowerPoint diskuteres emnet i klassen.</p>
<p>7.modul, 13.-14.lektion Arbejdsplan og selvproduktion.</p>	
<p>Opsamling fra sidst.</p> <p>Lav en liste over emnerne til opgaven og skriv grupperne på.</p> <p>Gennemgang af opgaven. Bilag 11</p> <p>Hjælpe grupperne med at lave en arbejdsplan og godkende deres plan.</p>	<p>Deltage i opsamling fra sidst. Skrive sig på et emne.</p> <p>Stille opklarende spørgsmål til opgaven.</p> <p>Lave en plan for arbejdet: Arbejdsplan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Emne og indhold • Formål, afsender og modtager. • Hvilke modaliteter vil vi bruge • Få godkendt planen.
<p>8.modul, 15.-16. Lektion Selvproduktion og fremlæggelse</p>	
<p>Sørge for eleverne holder sig til planen og hjælpe grupperne.</p> <p>Fremlæggelse og evaluering.</p> <p>Giv kommentar til produktet udfra arbejdsplanen. Udfyld sammen med eleverne et skema for Multimodal nærlæsning enten på smartboard eller flipover efter hver fremlæggelse.</p>	<p>Fortsætte arbejdet med deres produkt.</p> <p>Gøre produktet færdigt og fremlæg for klassen. Svar på spørgsmålene i arbejdsplanen</p> <p>Deltag i udfyldelse af skemaet Multimodal nærlæsning på klassen.</p>

Ekstra opgaver eller videre arbejde:

Tidslinie

Læsning

Arbejde med tre appelformer: logos, patos, etos.

Evaluering

Under og efter forløbet evalueres elevernes samarbejde, videnproduktion og læringsudbytte, både af eleverne selv og af læreren. Denne vurdering foretages på baggrund af læringsmål og tegn på læring.

Begynd hvert modul med at samle op: Hvad lærte vi?

Er der spørgsmål der er dukket op?

<p>Elevernes læringsudbytte – lærerens vurdering – feedback</p> <p>“Walk and talk”</p> <p>Hvorfor? Evalueringsformen er aktiverende og kan bruges til at få eleverne til reflektere over processer eller afsluttede forløb.</p> <p>Hvordan? I mindre grupper går eleverne en tur og reflektere over spørgsmål, som på forhånd udstikkes af læreren. Lav eventuelt en fælles opsamling</p>	<p>Elevernes læringsudbytte – lærerens vurdering – feedback</p> <p>“Fælles refleksion”</p> <p>Hvorfor? Denne evalueringsform kan fx anvendes dagligt som opsamling på dagen.</p> <p>Hvordan? Tag en mere eller mindre formaliseret snak med eleverne i plenum, hvor I vender gode oplevelser og udfordringer i projektførløbet. Tag elevernes feedback til overvejelse og tal om, hvordan I kan imødekomme elevernes udfordringer.</p>
--	---

Bilag til print:

Bilag 1: [VØL-Skema](#)

Det ved jeg	Det ønsker jeg at vide	Det har jeg lært

--	--	--

Bilag 2

Liste over modaliteter

Skriv gerne eksempler på de forskellige modaliteter.

- skrift
- billeder
- lyd
- levende billeder
- skemaer
- søgefelt
- ikoner og symboler
- modeller.

Bilag 3

1.Hvilken betydning har de enkelte modaliteter for helheden og hvordan fungerer de sammen?

2.Hvilket billede skabes der af KZ-lejren?
Stemmer det overens med jeres opfattelse af livet i en KZ-lejr.

3.Hvem har lavet filmen(ophav)og hvem skulle se den(formål)?

Bilag 4

Tegneopgave

Du skal tegne to tegninger på din iPad ved hjælp af app'en: paper53.

Du må gerne bruge symboler og ord.

A. Den ene tegning skal vise hvordan filmen beskriver livet i KZ-lejren

B. Den anden skal vise hvordan du tror livet har været i en KZ-Lejr.

Tænk over de farver du vælger.

Bilag 5:Faktatekst

lejren

Fangerne fra Danmark ankom til et sted, der på mange måder lignede en by, men ikke var det. Selvom der var såkaldt 'jødisk selvstyre' i byen, foregik alt inden for de rammer, som SS udstak. De mennesker, som boede i byen, var jødiske fanger, der sultede og var tvunget til at arbejde hårdt.

Theresienstadts historie

Theresienstadt ligger 60 km nord for Prag på vej mod Dresden. Grundstenen til byen blev lagt omkring 1780. På det tidspunkt lå Theresienstadt i Østrig-Ungarn og var egentlig et fort. Allerede i 1864 var der danske fanger i Theresienstadt. Det var danske soldater, der var taget som krigsfanger under slaget ved Dybbøl den 18. april 1864. Theresienstadts status som fort blev ophævet i 1888, men byens mange kaserner blev fortsat brugt.

Tjekkoslaviet blev besat af tyske tropper den 15. marts 1939, og i november 1941 blev de første jøder fra Prag sendt til Theresienstadt.

'Selvstyre'

I Theresienstadt var der 'selvstyre'. Det betød, at der blev udnævnt en 'jødeældste', som var overhoved for et såkaldt 'ældsteråd'. Man kan sammenligne det med en borgmester og et byråd. Men i virkeligheden havde de ikke meget at skulle have sagt. Alting skulle godkendes af lejrkommandanten, der udstedte ordrer, og så kunne 'ældsterådet' bestemme, hvordan ordren skulle forvaltes. En ordre kunne fx være, at et antal mennesker skulle sendes til Auschwitz. Det var så 'ældsterådet', der stod med den svære beslutning at udvælge, hvem det skulle være. I det omfang de havde mulighed

for det, forsøgte 'ældsterådet' at forbedre vilkårene i lejren, og de havde ansvaret for bl.a. lejrens sundhedsvæsen, for at uddelegere arbejdet i lejren og for lejrens kulturliv.

Ankomst

Ved fangernes ankomst til Theresienstadt blev al bagage undersøgt og alt, hvad der var værdifuldt, skulle afleveres. Fangerne fik tildelt en gul stofstjerne, hvorpå der stod Jude, og et såkaldt transportnummer. Nummeret blev ikke som i Auschwitz tatoveret på deres hud, men man skulle kende sit nummer – nummeret var fangernes identitet.

Der var forskellige fangekategorier i Theresienstadt, og nogle fanger havde bedre boligforhold end andre. De fleste familier blev skilt ad og boede på overfyldte lofter i de gamle kasernebygninger – i store sovesale med køjesenge. Kvinder for sig, ofte sammen med de mindre børn, og mænd for sig. Mange børn boede på børnehjem i Theresienstadt. Blandt de danske fanger var der en lille gruppe 'prominente' fanger, som fik det privilegium at bo sammen på værelser familievis. Der kunne godt bo flere 'prominente' familier i ét værelse, men disse familier blev ikke skilt ad. Ved ankomsten fra Danmark blev de kvinder, der kunne arbejde, indkvarteret i Hamburgerkasernen og mændene på loftet i Hannoverkasernen. En af de overlevende har kaldt dette loft for Hotel Floh – Hotel Loppe. For de mennesker, der var for gamle og svage til at arbejde, var forholdene endnu værre.

Arbejde

De fanger, som var i stand til at arbejde, blev sendt på hårdt fysisk arbejde – det gjaldt både børn og voksne. Fangerne arbejdede i de forskellige værksteder, der var i Theresienstadt, lavede vejarbejde eller passede SS'ernes haver. Et af de steder, man kunne komme

til at arbejde, var værkstedet, hvor der blev spaltet glimmer. Glimmer eller marieglas, som det også kaldes, er et mineral. Det skulle spaltes – og det er både et meget svært og et meget ensformigt arbejde – og de fine flager blev så brugt i krigsindustrien. Der var også værksteder, hvor der blev fremstillet uniformer, bagt eller lavet sko. Nogle varer blev sendt til Tyskland, andre var til brug i lejren, fx brødet. Fangerne kunne også blive sat til at arbejde på lejrens sygehus, posthus eller alderdomshjem. Nogle af de unge mænd arbejdede som ligbærere.

Tid med familien

Efter en lang og hård arbejdsdag var det ikke meget tid, en familie kunne tilbringe sammen, og de trange forhold i de store sovesale gjorde ikke situationen lettere. Det var umuligt at opretholde et normalt familieliv, men man forsøgte alligevel.

Sult

Fangerne i Theresienstadt sultede. Den mad, de fik i lejren, var elendig. Hver tredje dag blev der udleveret brød, som de kunne spise til en tynd, grålig suppe. Der var aldrig frugt, grønt eller æg og kun meget sjældent mælk til børnene. Alt i alt fik de hver dag mad, så derfor indeholdt ca. 1000 kalorier. Et voksent menneske har behov for omkring 3000 kalorier om dagen, så derfor døde mange mennesker i lejren af sult eller underernæring. De unge, som arbejdede ekstra hårdt, fik en lidt større madration end de andre fanger. Gamle mennesker sad ofte udhungrede ved siden af suppekøen og tiggede om mad.

Madpakker

I løbet af foråret 1944 ændrede forholdene sig drastisk for gruppen af fanger fra Danmark. De begyndte at modtage pakker med mad sendt fra Danmark. I begyndelsen var det almindelige mennesker, bl.a. organiseret af et netværk af præster, der simpelthen bare sendte pakker med posten fra Danmark til Theresienstadt. Det var

ikke noget, man havde spurgt om lov til at gøre – man gjorde det bare, og pakkerne kom faktisk frem. I sommeren 1944 blev der officielt givet lov til, at danskerne kunne modtage pakker hjemmefra, og Røde Kors overtog en del af forsendelserne. Pakkerne blev i stort omfang betalt af Socialministeriet, som overførte penge til "Fondet af 1944 til Sociale og Humanitære Formaal". Det neutrale navn dækkede over pakkeforsendelser til Theresienstadt. På den måde kunne Socialministeriet give penge, uden at besættelsesmagten kendte til det.

Fanger fra andre lande kunne også modtage mad, men pga. hungersnøden i de fleste besatte lande var det svært at få lov til at sende mad ud af landet. Derfor var det kun fanger, som var heldige at kende nogen, der ville og kunne få lov til at sende dem mad, som modtog pakker.

Mad

I lejren skulle fangerne hente pakkerne på et posthus. De skulle også betale en slags told for at få pakken med. Tolden betaltes af den 'løn', de fik for at arbejde i lejren. I Theresienstadt var der en særlig type penge, men man kunne stort set ikke købe noget for dem. Der var en butik, hvor man fx kunne købe sennepspulver og brugte tandbørster, men man kunne ikke købe rigtig mad.

Med madpakkerne fik fangerne fra Danmark et godt supplement til den dårlige lejrmad, og de var pludselig 'rige' og kunne bytte sig til andre ting, de manglede, fx sko, tøj, eller et ekstra tæppe. De danske fanger var selvfølgelig meget glade og taknemmelige for maden, selvom den ikke altid var lige frisk efter en lang togrejse ned gennem det krigshærgede Europa.(Folkedrab.dk)

--	--

Bilag 7

Opgave til faktatekst.

Læs faktatekst igen og husk at kigge i to kolonnenotatet når du møder svære ord.

-sammenlign teksten med filmen.-Hvilken en er mest troværdig?

-hvad er forskellene?

Bilag 8

Multimodal nærlæsningskema

-Find ud af hvor mange forskellige modaliteter, der er meningsbærende i din tekst og skriv dem enkeltvis i kolonnen til venstre.

-Tag stikordsnoter til den enkelte modalitet i kolonnen til højre.

Meningsbærende modaliteter FX billede, billedtekst, tekst video, lyd, speak, grafer, symboler osv.	Stikord

--	--

Bilag 9

Tilsæt modalitet til teksten.

- overvej hvilken betydning det får og begrund jeres valg.
- Har teksten troværdighed som kilde?
- har teksten det samme formål?
- er den brugbar til informationssøgning.

Bilag 10

Undersøg jeres kilde:

- Hvem har lavet/står bag kilden
- Hvad var målet med kilden?
- Hvor og hvornår er kilden fra?
- I hvilken forbindelse er den blevet brugt?
- Hvad handler kilden om?
- Hvad formålet med kilden?
- Er kilden brugbar i dag?
- Hvilke modaliteter er blevet brugt og hvilken virkning har de?
- Er der et dilemma?

Bilag 11

Nu skal I selv producere propaganda.

I skal vælge et budskab.

I må lave en filmfrekvens på 2-5 min.(iMovie)

En plakat eller tekst.(explain everything, Book

I skal bruge flere modaliteter.

I skal kunne forklare, hvorfor de er valgt, hvordan de understøtter budskabet, og hvordan de fungerer sammen.

I skal vælge en målgruppe/modtager.

Det er vigtigt at propagandaen kan overbevise andre

Bilag 12

Arbejdsplan

Emne og indhold? _____

Formål, afsender og modtage? _____

Hvilke modaliteter vil vi bruge? _____

Få godkendt planen. _____

Godkendelse _____